

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 159/2021-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditsa a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou Podtatranská advokátska kancelária, s. r. o., Družstevná 614/55, Štrba, IČO 47 234 237, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Roman Vaško, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 30 Cb 177/2016 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 30 Cb 177/2016 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava I **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 30 Cb 177/2016 konal bez zbytočných prieťahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **1 500 eur**, ktoré **j e** mu Okresný súd Bratislava I **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava I **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **384,08 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 30 Cb 177/2016 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou doručenu okresnému súdu 28. novembra 2016 domáhal, aby súd uložil obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“), zaplatiť sumu 27 752,76 eur s príslušenstvom z titulu zmluvy o obchodnom zastúpení pri sprostredkovaní poistenia osôb uzatvorenej so sťažovateľom. Sťažovateľ dôvodil, že 10. júla 2008 uzatvoril so žalovaným zmluvu o obchodnom zastúpení pri sprostredkovaní poistenia osôb, na základe ktorej pre žalovaného začal vykonávať činnosti obchodného zástupcu. Následne sťažovateľ 5. augusta 2010 uzavrel so žalovaným ďalšiu zmluvu o obchodnom zastúpení pri sprostredkovaní poistenia osôb, na základe ktorej pre žalovaného vykonával činnosti obchodného zástupcu až do 30. novembra 2015, keď bol sťažovateľovi na základe spoločného konania so žalovaným zrušený zápis v zozname viazaných finančných agentov vedenom Národnou bankou Slovenska. Na podklade tejto skutočnosti došlo medzi sťažovateľom a žalovaným k zániku zmluvného vzťahu. Sťažovateľ tvrdí, že počas trvania zmluvného vzťahu so žalovaným významnou mierou rozšíril obchod žalovaného s existujúcimi zákazníkmi a zároveň pre žalovaného získal množstvo zákazníkov prostredníctvom skupiny obchodníkov, ktorú vytvoril a viedol. S poukazom na § 669 ods. 1 Obchodného zákonníka sťažovateľ bezúspešne výzvou z 9. mája 2016 požiadal žalovaného o vyplatenie odstupného vo výške 28 928,14 eur. Po odrátaní časti provízií, ktoré bol sťažovateľ povinný žalobcovi vrátiť, si ostávajúcu sumu odstupného uplatnil v podanej žalobe.

3. Okresný súd v napadnutom konaní rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalovaného č. k. 30 Cb 177/2016-153 z 25. októbra 2018, ktorý žalovaný napadol odvolaním.

4. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namietol celkovú dĺžku napadnutého konania a poukázal na viaceré obdobia nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní. Poukázal na to, že okresný súd vydal v predmetnej veci platobný rozkaz až po 7 mesiacoch od doručenia návrhu, prvé pojednávanie vo veci po doručení odporu zo strany žalovaného nariadil okresný súd až viac ako po roku. Osobitne akcentoval dobu nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní v čase po doručení odvolania žalovaného proti rozsudku pre zmeškanie č. k. 30 Cb 177/2016-153 z 25. októbra 2018, ktorá trvá až do času podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu.

5. Sťažovateľ v petite podanej ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ]... podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 30Cb/177/2016 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 30Cb/177/2016 konal bez zbytočných prietahov.

3. [REDAKOVANÉ]... priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € (slovom Päťtisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť trovy konania v sume 384,08 EUR €..“

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Okresný súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že na ústnom pojednávaní netrvá, a priznal existenciu prietahov v napadnutom konaní, ktoré vymedzil na obdobie „od 23.10.2017, kedy súd zrušil platobný rozkaz a vyzval žalobcu na vyjadrenie k odporu žalovaného do 07.05.2018, kedy bol vo veci vytýčený termín pojednávania na 06.09.2018 a taktiež aj v období od 14.12.2018, kedy žalovaný podal návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie a odvolanie proti rozsudku do 09.03.2013, kedy súd uznesením zamietol návrh žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie a vyzval žalobcu na vyjadrenie k odvolaniu žalovaného.“. Zároveň ako dôvod vzniku prietahov v napadnutom konaní označil objektívne príčiny spočívajúce v extrémnom zaťažení sudcov okresného súdu, a to aj napriek viacerým urgenciám smerujúcim k Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, v dôsledku čoho tak zodpovednosť za vzniknuté prietahy nesie samotný štát, a nie súd alebo jeho sudcovia. Okresný súd zároveň spochybnil výšku sťažovateľom požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia, ktorá je podľa jeho názoru neprimeraná, a navrhol ústavnému súdu pre jej objektívne posúdenie zohľadniť aj (i) to, že okresný súd vo veci konal podľa svojich možností čo najplynulejšie, (ii) k predĺženiu konania prispelo prerozdelenie vecí rôznym sudcom z dôvodu personálnych zmien a (iii) sťažovateľom požadovaná výška finančného zadosťučinenia je v zmysle judikatúry ústavného súdu, podľa ktorej nepresahuje sumu 500 eur za rok prietahov, neprimeraná.

II.2. Replika sťažovateľa:

7. Ústavný súd písomnou výzvou z 28. apríla 2021 vyzval právneho zástupcu sťažovateľa na vyjadrenie sa k vyjadreniu okresného súdu z 12. apríla 2021. Právny zástupca sťažovateľa vo svojom vyjadrení z 24. mája 2021 súhlasil s vyjadrením okresného súdu, ktoré podľa neho len potvrdzuje dôvodnosť podanej ústavnej sťažnosti, a podotkol, že z jeho obsahu vyplýva aj to, že štát nemá záujem na riadnom výkone súdnej moci. Je preto neprípustné, aby spravodlivosť meškala len preto, lebo výkonná moc jej nevytvorí podmienky na riadny výkon právomoci, pretože týmto spôsobom je narušený princíp del'by moci ako taký a zároveň je občan pripravený o svoje právo na spravodlivosť v primeranej lehote,

a teda o spravodlivosť ako takú. V závere svojho vyjadrenia akcentoval zohľadnenie judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri posudzovaní výšky finančného zadost'učinenia, pričom zvýraznil aj nutnosť priznania jej rovnakej výšky vo všetkých krajinách Európskej únie.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.1. Ústavnoprávne východiská všeobecne:

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

10. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

11. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (v primeranej lehote) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv. Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý vyjadruje predovšetkým záujem o to, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu, pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejaviť ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (PL. ÚS 25/01).

12. Ústavný súd teda akcentuje, že pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej konštantnej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou,

účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím“ (III. ÚS 127/03). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. „Základné právo na prejednanie veci bez zbytočných prietahov a v primeranej lehote patrí k tým právam, ktoré zásadným spôsobom spolupodmieňujú spoločnosťou vnímaný stupeň právnej istoty a jeho dodržiavanie je jednou zo záruk posilňovania dôvery občanov v právo a justíciu. Obsah právneho poriadku musí byť rovnako záväzný pre občanov aj pre štát, a to nielen vo svojej abstraktnej podobe, ale predovšetkým konkrétne pri výkone súdnej moci.“ (nález Ústavného súdu Českej republiky č. k. IV. ÚS 193/03 z 15. októbra 2003).

13. Povinnosť súdu a sudcu konať vo veci bez prietahov vyplýva z Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní. Napríklad povinnosť súdu konať bez prietahov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

14. Ústavný súd nie je súčasťou súdnej sústavy a neprislúcha mu právo dozoru nad rozhodovacou činnosťou všeobecných súdov. Do rozhodovacej činnosti súdov je v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy ústavný súd oprávnený zasiahnuť iba vtedy, ak boli ich konaním alebo nadväzujúcim rozhodnutím porušené ústavou zaručené základné práva a slobody sťažovateľa.

15. Prietahy v konaní či nečinnosť orgánu verejnej moci sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah orgánu verejnej moci, ktorý môže byť jedno či viacrázový, protiprávny a zároveň aj protiústavný útok týchto orgánov proti základným ústavou zaručeným právam (slobodám), ktorý v čase rozhodovania ústavného súdu predstavuje významné ohrozenie právne existujúceho stavu, pričom taký útok sám osebe nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci týchto orgánov alebo ich riadneho postupu. Z uvedenej fakticity musí preto následne vyplývať, že dôsledkom popísaného zásahu orgánu verejnej moci (jeho pasivity) nemožno čeliť inak než ústavnou sťažnosťou a na ňu nadväzujúcim nálezom ústavného súdu.

16. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu podľa týchto troch

základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, IV. ÚS 64/2020). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa [Comingersoll S.A. (Veľká komora), Sürmeli proti Nemecku (Veľká komora), Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike, rovnako tak aj I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07].

17. Napokon aj ESLP vo svojich rozhodnutiach (rozsudok vo veci H. proti Francúzsku z 24. 10. 1989, rozsudok vo veci Katte Klitsche de la Grange proti Taliansku z 27. 10. 1994 a rozsudok ESLP vo veci Scordino proti Taliansku č. 1 z 29. 3. 2006) viackrát vyzdvihol dôležitosť správy súdnictva bez priet'ahov, ktoré môžu ohroziť jeho účinnosť a dôveryhodnosť.

III.2. Posúdenie veci:

III.2.1. Právna a faktická zložitost' veci:

18. Pokiaľ ide o zložitost' prípadu, môžeme hovoriť o skutkovej alebo právnej zložitosti. Môže ísť napríklad o vec, v ktorej vystupuje viacero strán (rozsudok vo veci H. proti Spojenému kráľovstvu z 8. 7. 1987) alebo v ktorej je potrebné zabezpečiť rôzne dôkazy [rozsudok vo veci Humen proti Poľsku (Veľká komora) z 15. 10. 1999]. Zložitost' prípadu môže taktiež súvisieť s prítomnosťou medzinárodného prvku (rozsudok vo veci Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968).

19. Predmetom konania je žaloba o zaplatenie sumy 27 752,76 eur s príslušenstvom z titulu zmluvy o obchodnom zastúpení pri sprostredkovaní poistenia osôb uzatvorenej so sťažovateľom. Ide teda o obchodnoprávny spor, ktorý svojím predmetom predstavuje bežnú rozhodovaciu prax všeobecných súdov. Navyše je v predmetnej veci východiskovou skutočnosťou, že okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalovaného č. k. 30 Cb 177/2016-153 z 25. októbra 2018, v dôsledku čoho teda vecne sťažovateľom uplatnený nárok/nároky ani neposudzoval. Táto skutočnosť sa mala/mohla odraziť v plynulosti postupu okresného súdu v napadnutom konaní.

III.2.2. Správanie účastníka konania:

20. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V rámci posúdenia druhého kritéria používaného pre hodnotenie prípadných zbytočných priet'ahov v súdnom konaní ústavný súd konštatuje, že sa sťažovateľ žiadnym spôsobom nepodieľal na vzniknutých priet'ahoch. Naopak, viacerými podaniami doručenými okresnému súdu 13. marca 2017, 26. februára 2020, 13. mája 2020 a 14. júla 2020 sa dopytoval na stav konania a urgoval postup okresného súdu v napadnutom konaní.

III.2.3. Postup okresného súdu v napadnutom konaní:

21. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je postup okresného súdu.

22. Chronológia vo veci vykonaných úkonov:

- 28. novembra 2016 bol okresnému súdu doručený žalobný návrh sťažovateľa,
- 4. mája 2017 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku z podaného návrhu (zaplatený sťažovateľom 18. mája 2017),
- 15. júna 2017 okresný súd vo veci vydal platobný rozkaz č. k. 30 Cb 177/2016-70 z 15. júna 2017,
- 11. júla 2017 bol okresnému súdu doručený odpor žalovaného,
- 23. októbra 2017 okresný súd uznesením č. k. 30 Cb 177/2016-94 z 23. októbra 2017 zrušil platobný rozkaz a ďalším uznesením č. k. 30 Cb 177/2016-96 z 23. októbra 2017 vyzval sťažovateľa na vyjadrenie sa k žalovaným podanému odporu, označenie dôkazov na preukázanie svojich tvrdení, súhlas s rozhodnutím veci bez pojednávania a uvedenie ďalších relevantných skutočností,
- 7. mája 2018 okresný súd nariadil termín pojednávania vo veci na 6. september 2018,
- 3. septembra 2018 bolo okresnému súdu doručené písomné vyjadrenie sťažovateľa v zmysle uznesenia okresného súdu č. k. 30 Cb 177/2016-96 z 23. októbra 2017,
- 4. septembra bola okresnému súdu doručená žiadosť žalovaného o odročenie pojednávania,
- 6. septembra 2018 okresný súd odročil pojednávanie na 25. október 2018,
- 23. októbra 2018 bola okresnému súdu doručená žiadosť žalovaného o odročenie nariadeného termínu pojednávania,
- 25. októbra 2018 okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalovaného č. k. 30 Cb 177/2016-153 z 25. októbra 2018,
- 14. decembra 2018 bolo okresnému súdu doručené odvolanie žalovaného a návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie č. k. 30 Cb 177/2016-153 z 25. októbra 2018 a odvolanie proti nemu,
- 9. marca 2021 okresný súd uznesením č. k. 30 Cb 177/2016-213 z 9. marca 2021 zamietol návrh žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie č. k. 30 Cb 177/2016-153 z 25. októbra 2018 a vyzval sťažovateľa k vyjadreniu k žalovaným podanému odvolaniu,
- 24. marca 2021 bolo okresnému súdu doručené odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 30 Cb 177/2016-213 z 9. marca 2021,
- 6. apríla 2021 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa k odvolaniu žalovaného,
- 9. apríla 2021 okresný súd uznesením č. k. 30 Cb 177/2016-248 z 9. apríla 2021 poučil žalovaného o možnosti vyjadrenia sa k vyjadreniu sťažovateľa z 3. apríla 2021.

23. Pri posúdení posledného kritéria ústavný súd konštatuje viaceré obdobia nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní. Prvé obdobie nečinnosti identifikoval ústavný súd v čase od 28. novembra 2016, keď bol okresnému súdu doručený žalobný návrh, do 4. mája 2017, keď okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku z návrhu. Okresnému súdu teda trvalo 5 mesiacov to, aby vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku, po zaplatení ktorého okresný súd vo veci vydal platobný rozkaz. Ďalším obdobím nečinnosti bol časový úsek od 23. októbra 2017, keď okresný súd uznesením č. k. 30 Cb 177/2016-94 z 23. októbra 2017 zrušil platobný rozkaz, do 7. mája 2018, keď okresný súd nariadil termín pojednávania na 6. september 2018. Okresný súd teda potreboval dobu 7 mesiacov na to, aby vo veci nariadil termín pojednávania. Posledným obdobím nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní je doba od 14. decembra 2018, keď bol okresnému súdu doručený aj návrh na zrušenie rozsudku okresného súdu pre zmeškanie žalovaného č. k. 30 Cb 177/2016-153 z 25. októbra 2018, do 9. marca 2021, keď okresný súd uznesením č. k. 30 Cb 177/2016-213 z 9. marca 2021 zamietol návrh žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie č. k. 30 Cb 177/2016-153 z 25. októbra 2018. Posledné obdobie nečinnosti okresného súdu predstavuje dobu 2 roky a 2 mesiace. Celkovo tak doba nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní predstavuje 3 roky a 2 mesiace.

24. Ústavný súd na základe vykonaného posúdenia dospel k záveru, že okresný súd v napadnutom konaní konal prietáhovo 3 roky a 2 mesiace, v dôsledku čoho tak porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

25. Vo vzťahu k argumentácii okresného súdu o preťažení jednotlivých sudcov na ňom pôsobiacich a ich nedostatočnom počte ústavný súd opätovne (ako už mnohokrát) poukazuje na to, že otázka množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prietáhom v konaní (I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 55/02, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03, III. ÚS 399/2011, IV. ÚS 44/2020, IV. ÚS 63/2020, IV. ÚS 64/2020, IV. ÚS 313/2020). Nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

26. Chronické, resp. dlhotrvajúce preťaženie súdov nemôže ospravedlniť neprimeranú dĺžku konania (rozsudok ESEľP vo veci Probstmeier proti Nemecku z 1. 7. 1997, sťažnosť č. 20950/92, bod 64), pričom nerešpektovanie požiadavky na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (resp. požiadavky na konanie bez zbytočných prietáhov) sa môže negatívnym spôsobom prejaviť na dôveryhodnosti justície ako takej (rozsudok ESEľP vo veci Katte Klitsche de la Grange proti Taliansku z 27. 10. 1994, bod 61). Je teda úlohou zmluvných štátov nastaviť si svoj právny systém takým spôsobom, aby boli súdy schopné zaručiť každému právo rozhodnutia v primeranej lehote (rozsudok Veľkej komory vo veci Sürmeli proti Nemecku z 8. 6. 2006, sťažnosť č. 75529/01, bod 129).

IV.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

27. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

28. Okresný súd v napadnutom konaní rozhodol o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie č. k. 30 Cb 177/2016-153 z 25. októbra 2018 svojím uznesením č. k. 30 Cb 177/2016-213 z 9. marca 2021 až po doručení ústavnej sťažnosti a v súčasnom období okresný súd vykonáva úkony súvisiace s predložením súdneho spisu na odvolacie konanie. Vzhľadom na to prikázal ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

29. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

30. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

31. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (I. ÚS 15/02, III. ÚS 10/02, III. ÚS 17/02, I. ÚS 257/08, III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 63/2020, IV. ÚS 64/2020, IV. ÚS 109/2020, IV. ÚS 287/2020, IV. ÚS 313/2020), ako aj skutočnosť, že sťažovateľ môže pociťovať právnu neistotu spôsobenú priet'ahovým postupom okresného súdu.

32. Ústavný súd v napadnutom konaní okresného súdu identifikoval celkovo obdobie nečinnosti v trvaní 3 rokov a 2 mesiacov (pozri bod 23). Vychádzajúc zo svojej judikatúry, priznal v posudzovanom prípade sťažovateľovi sumu 1 500 eur z dôvodu priet'ahov okresného súdu v napadnutom konaní (bod 3 výroku).

33. Pri posudzovaní výšky primeraného finančného zadost'učinenia tak ústavný súd vychádzal z judikatúry ESLP, v zmysle ktorej by výška priznaného finančného zadost'učinenia na vnútroštátnej úrovni mala byť v rozumnom pomere k sume, ktorú by v podobných prípadoch sťažovateľovi priznal ESLP (rozsudky vo veci Scordino a ďalší proti Taliansku z 27. 3. 2003, sťažnosť č. 36813/97, oddiel I, Horváthová proti Slovenskej republike zo 17. 5. 2005, sťažnosť č. 74456/01, Palgutová proti Slovenskej republike zo 17. 5. 2005, sťažnosť č. 9818/02, Švalík proti Slovenskej republike z 15. 2. 2005, sťažnosť č. 51545/99).

34. Sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur. Ústavný súd považoval uplatnenú sumu za neprimeranú, a preto priznal sťažovateľovi sumu 1 500 eur a v prevyšujúcej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa týkajúcej sa finančného zadosťučinenia nevyhovel (bod 5 výroku).

V.

Trovy konania

35. Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

36. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

37. Sťažovateľ si uplatnil náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním a vyčíslil ich za tri úkony právnej pomoci na sumu 576,12 eur.

38. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2021, a to prevzatie a prípravu zastupovania a písomné podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu. Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v sume 181,17 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky). Tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 10,87 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky) Za dva úkony právnej služby patrí sťažovateľovi náhrada trov konania vo výške 384,08 eur.

39. Za vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľa z 24. mája 2021 náhradu trov konania nepriznal, keďže nijakým spôsobom neprispelo k právnemu posúdeniu veci (bod 5 výroku).

40. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

41. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júna 2021

Libor Duľa
predseda senátu